

BIBLIA PAUPERUM – BIBLE CHUDÝCH

V článku prof. Biancardiho o historii používání Bible v katechezi (viz s. 6–9) je zmíněno několik pozitivních příkladů z doby, kdy se katecheze konala jako vyučování katechismu. Mezi těmito výjimkami se vyskytuje i tzv. Biblia pauperum, neboli „Bible chudých“. Stránky této Bible jsou členěny do několika částí, v jejich centru je obraz znázorňující jedno z tajemství Ježíšova života, ke kterému jsou po stranách připojeny obrazy souvisejících starozákonních událostí, jež jsou předobrazy novozákonní události. Stránku doplňují obrázky proroků a biblické citáty, které se vztahují k zobrazeným scénám. Takto zpracovaná Bible představuje svým čtenářům Ježíšovo poslání v kontextu dějin spásy a díky dvěma vybraným událostem většinou ze Starého zákona hlouběji osvětluje význam Ježíšových skutků.

Na internetových stránkách mezinárodního projektu „Manuscriptorium“ si lze prohlédnout celou řadu starých rukopisů včetně různých Biblí. Je mezi nimi i několik Biblí chudých. Upozorňuji na tři, které naleznete na www.manuscriptorium.com: zvolte menu „digitální knihovna“ a do vyhledávacího okénka vlevo nahoře zadejte „Biblia pauperum“. V seznamu, který se zobrazí, klikněte na volbu „Facsimile“ u těchto položek:

- 📖 Biblia pauperum pocházející ze 14. století ze střední Evropy, psaná latinsky. Dochovaly se z ní pouze stovky fragmentů, které jsou uchovávány v knihovně Západočeského muzea v Plzni. Dva z nich si můžete prohlédnout na této stránce.
- 📖 Biblia pauperum pocházející pravděpodobně z Nizozemí z let 1450–60, je psaná latinsky a je uchovávána v Moravské zemské knihovně v Brně. Obrazy nejsou barevné, jsou vytvořeny xylografickou technikou.
- 📖 Biblia pauperum pocházející ze Švýcarska, psaná německy, a to v roce 1518. Z internetových stránek <http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/cpg59> lze ke studijním účelům stáhnout celý soubor v pdf formátu. Ten obsahuje 41 obrazů s biblickými texty.

Na zadní obálce tohoto časopisu je uvedena ukázka stránky ze švýcarské Bible chudých. V ústředním poli je zobrazeno novozákonní tajemství, kterému je věnována celá stránka – tj. křtu. K němu se vztahují všechny texty.

- V horní části stránky: „Budete čerpat vodu radosti ze studen Izraele“ (podle Izaiáše, vlevo); „Chválu pějте v chrámu Bohu Hospodinu od studní Izraele“ (David, vpravo).
- V centrální části je zobrazena událost Ježíšova křtu a po stranách starozákonní předobrazy křtu: vlevo faraonova vojska, která zemřela v moři, a Izraelité vyšli z Egypta; vpravo se dva zvědové vracejí s ovocem zaslíbené země zpět na poušť přes Jordán za Mojžíšem, který je tam vyslal, aby novou zemi prozkoumali.
- Pod obrázkem najdeme texty podle proroků: „Nalij na váš čistou vodu“ (podle Ezechiela 36,25); „V tom dnu tak bude studna domu Božího“ (podle Zachariáše 12,8).

Nejdelší texty jsou stručným výkladem souvisejících starozákonních textů:

- V knize Exodus čteme, že faraon pronásledoval děti Izraele, jel za nimi, a tak dojel se svými vozy a jezdci do moře. Bůh vedl vody tak, že je zaplavily, a osvobodil tak svůj lid jako křestní vody, které jsou posvěcené Kristem, jehož křtem jsme osvobozeni z pout dědičného hříchu (vlevo).
- V knize Numeri čteme, že zvědové, kteří byli posláni prozkoumat zaslíbenou zemi, když odcházeli, odřezali vinný hrozen. Šli přes Jordán, což pro nás znamená: když chceme vejít do království nebeského, musíme nejprve projít vodou křtu, jejímž znamením je Jordán, přes který museli přejít výše zmínění zvědové, dříve než vešli do zaslíbené země.

V praktické příloze tohoto čísla naleznete námět inspirovaný touto Biblií pro katechezi dětí.

er werden schopfen
wasser in freis so
in den primum
schafel zif

ysaias

er schent lob sagen
in die kirchen
got dem herren son
den primum schafel
zif

dauid

foron sein sie / starben in mer

ihl der sie / sich driffen die

die zweiman / ganz die in jordan

er wird auf greifen
iber such ain kain
wasser zif

in dem tag so wird
werden ain primum
des lauff gods zif

ezekiel

zacharias

Man list im puch des aufgan
ff der kinder von israhel das
sy dem künig jero turch eoz
bet mit nach zihen vnd also
ein gang mit sein wegen
vnd weiter in das mer zif
also forat got die wasser des
mires iber sy vnd erleset also
sein volck also turch die duff
wasser die da gefarliget sy
in a reiso turch sein duff
werden wir er ledigt an d
en panden der reb sind zif

Man list im puch der zal das
die potten die da gefant waren
zesschen das gelopt land zif da
sy wider vni giengen schinens
v ab ain wien trauben zif vnd gien
gen iber den jordan das vns bede
ut ab wir ein welen gan in
das reig der künel das wir for
miffen gan turch das wasser
des duff der vns bezuget ist
turch den jordan turch den m
isten gan die obgestriben p
alten ee dan sy konnen in das
gelopt land zif

